تاًثیر میرایی ترموالاستیک بر ارتعاشات متقارن محوری ورق

میکرو دایرهای دوّار

اردشیر کرمیمحمدی⁽ و مهدی داوری^۲

دانشکده مهندسی مکانیک دانشگاه شاهرود (تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۲/۱۰؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۹/۳۰)

چکیدہ

میرایی ترموالاستیک مهمترین عامل اتلاف انرژی سازههای مرتعش از جمله تشدیدکنندهها در مقیاس میکرو و نانو در دمای اتاق میباشد. در این مقاله، ابتدا معادلات کوپل شده و غیرخطی حاکم بر ارتعاشات متقارن محوری جانبی ورق دایرهای با سرعت زاویهای ثابت حول محور مرکزی بهدست آمده است. سپس حل با روش المان محدود به کمک نرمافزار ANSYS انجام و ضریب کیفیت برحسب ابعاد، دما و سرعت دورانی ورق بهدست آمده است. دقت نتایج بهدستآمده در حالت بدون دوران با نتایج بهدست آمده در مراجع مقایسه شده است. سپس اثر چرخش با توجه به دما و ابعاد ورق، بر روی میرایی ترموالاستیک بررسی شد. مشاهده شد که میرایی ترموالاستیک در ابعاد معینی بیشترین مقدار را خواهد داشت، که این ابعاد علاوهبر دما، به سرعت چرخش نیز بستگی دارد.

واژههای کلیدی: میرایی ترموالاستیک، ضریب کیفیت، سیستمهای میکروالکترومکانیک، ورق دایرهای دوّار، ارتعاشات جانبی

Effect of Thermoelastic Damping on Axisymmetric Vibration of Rotating Circular Micro Plate

A. Karami Mohammadi and M. Davari

Department of Mechanical Engineering University of Shahrood (Received: 30/April/2013; Accepted: 21/December/2013)

ABSTRACT

Thermoelastic damping is recognized as a significant loss mechanism at room temperature in micro and nanoscale resonators. In this paper, the governing equations of coupled thermoelastic problems are established for axisymmetric out of plane vibration of rotating circular plate with constant angular velocity about its central axis. Then the Quality Factor obtained by finite element analysis using ANSYS software, as a function of rotation, environmental temperature and plate dimensions. The results for non rotating plate are verified based on the results obtained by the previous works. Then the effects of rotation, environmental temperature and plate dimensions on the thermoelastic damping are studied. The results show that, thermoelastic damping would be rise to a maximum value at specific sizes of plate, which is dependent on temperature and angular velocity.

Keywords: Thermoelastic Damping, Quality Factor, Micro Electro Mechanical System (MEMS), Rotating Circular Plate, out of-Plane Vibration

۱- دانشیار: (نویسنده پاسخگو): akaramim@shahroodut.ac.ir

mdavari@gmail.com مانشجوی کارشناسی ارشد:

تا ۱/۶ مگاهرتز مورد آزمایش قرار داد. نتایج آزمایشات تطابق

خوبی با تئوری زنر داشتند. یاسومورا [۵]، همان کار روژاست را

انجام داد اما این بار او از نیترات سلیکون و کریستال -

سیلیکون برای میکرو رزوناتورها در دمای اتاق استفاده کرد و

توانست به نتایج مشابهی با کار روژاست برسد. لیفشیتز و

روکس [۶]، به اصلاح کارهای زنر برای تیر نازک با سطح مقطع

مستطیلی پرداختند. آنها با در نظر گرفتن پروسه میرایی

ترموالاستیک بهعنوان اصلی ترین مکانیزم اتلاف در سیستمهای

میکرو و نانو با استفاده از معادلات خطی ترموالاستیک توانستند

عبارت دقیق تری را برای ضریب کیفیت بهدست آورند. همچنین آنان در کار خود آزمایشاتی در مورد ضریب کیفیت آرسناید

۱-مقدمه

٨٠

بهطور کلی اتلافات در سازههای مرتعش را میتوان به دو دسته تقسیم کرد: میرایی داخلی و میرایی خارجی. میرایی خارجی به شرایط مرزی وابسته است و در اکثر موارد با اقدام مناسب می توان آن را حذف یا کمینه کرد. اما میرایی داخلی تنها به جنس و مشخصات هندسی سازه وابسته است، بنابراین کمینه کردن اثر مکانیزمهای داخلی نسبت به مکانیزمهای خارجی از اهمیت بیشتری برخوردار است. میرایی ترموالاستیک از مهم ترین اتلافات داخلی محسوب می شود و اهمیت آن زمانی آشکار شد که دانشمندان به ساخت سازههایی در ابعاد میکرو و نانو روی آوردند.

هر نفطه از سازه الاستیک در حال ارتعاش، بهطور متناوب در حال فشرده شدن و کشیده شدن است. پس در هر لحظه دو ناحیه فشرده و کشیده وجود دارد. در اثر فشردگی دما افزایش و در اثر کشیده شدن دما کاهش می یابد، و این امر باعث پدید آمدن یک شیب دمایی بین دو ناحیه فشرده و کشیده می شود. طی این فرایند، سازه میل به تعادل دمایی دارد. تحول گرمایی بازگشت نایذیر بوده و نمی تواند در سازه ذخیره شود و موجب افزايش آنتروپى سيستم مىشود.افزايش آنتروپى سيستم اتلاف انرژی را بهدنبال دارد، که این اتلاف انرژی را میرایی ترمو الاستيك مىنامند.

برای رسیدن به تعادل دمایی، نیاز به زمان τ_R ، موسوم به زمان مشخصهاست. در بازه فرکانسی پایین $\tau_R \langle \langle w^{-1} \rangle$ ارتعاشات تقریباًهم دما است و اتلاف انرژی ناچیز است و همچنین در بازه فرکانسی بالا $\sigma_R \rangle \langle \sigma^{-1}$ اتلافات کم و ارتعاشات آدیاباتیک فرض می شود.وقتی $au_{_R} pprox arpi^{-1}$ باشد، تنش و کرنش خارج از فاز بوده و ماکزیمم اصطکاک داخلی رخ میدهد. به این حالت به اصطلاح پیک دبای^۲ گفته می شود

نخست زنر [۲و۱] به اصطکاک داخلی مواد جامد پرداخت و میرایی ترموالاستیک را برای اولین بار مطرح کرد. او تیر همگن ایزوتروپیک را مورد بررسی قرار داد و توانست فرم تقریبی و تحلیلی از ضریب کیفیت ارائه دهد. بری $[\pi]$ فلز برنج α را مورد آزمایش قرار داد و از تئوری زنر استفاده کرد و به این نتیجه رسید که در دمای اتاق میرایی تابعی از فرکانس میباشد. روژارت [۴]، به اثر میرایی ترمو الاستیک در تیرهای تشدیدکننده سیلیکونی در مقیاس میکرو پی برد. او تیرهای مورد آزمایش را به دور از میرایی بیرونی و در خلا در بازه دمایی ۳۰۰ تا ۴۰۰ درجه کلوین و در فرکانسهای بین ۰/۰۸

ژرمانیم و سیلیکون انجام دادند و مشاهده کردند که ضریب کیفیت بعد از پیک دبای با افزایش ابعاد سازه کاهش پیدا می کند. سریکار و همکارانش [۷]، به توسعه مدل زنر با در نظر گرفتن ریزدانههای پلی سیلیکون پرداختند. آنها به این نتیجه رسیدند که برای ساخت میکرو تیرهای تشدید کننده در محدوده فركانسی گیگا هرتز سیلیكون تک كریستال نسبت به سیلیکون ریز دانه عملکرد بهتری از خود نشان میدهد. دوول [۸]، به مقایسه مقادیر تئوری و مقادیر آزمایشگاهی ضریب کیفیت پرداخت و نشان داد که مدل زنر بهخوبی میتواند اثر ابعاد تیر و مشخصات ماده بر روی ضریب کیفیت را شرح دهد. دوول و همکاران [۹]، بهکار آزمایشگاهی بر روی میکرو ژیروسکوپها پرداختند. آنها پی بردند که نوع طراحی و ماده به کار گرفته شده تأثیر بسزایی در این میرایی دارد. آنها در انجام آزمایشات خود تأثیر دیگر میراییها را به حداقل رسانده بودند. هوستون [۱۰]، بر روی سازههایی که دارای شکل مدهای غیر صفر بودند کار کرد. مدل میرایی ترموالاستیک او براساس مشاهداتی بود که در آن مدهای تشدید سازههای الاستیک در اكثر مواقع داراى مولفه خمشى بودند. آنان ضريب اشتراك انرژی خمشی را تعیین کردند و آن را در مدل زنر برای میرایی استوانه باریک در حالت خمش خالص به کار بردند و به این نتيجه دست يافتند كه اين ميرايي براي ميكرو سازهها با ساختار سیلیکونی بسیار مهم است و این اهمیت نیز برای سازهها تا مقیاس ۵۰ نانومتر نیز وجود دارد. استارزوسکی و خیساوا [۱۱]، میرایی ترموالاستیک را در میکرو و نانو تیر با در نظر گرفتن سرعت محدود برای انتقال حرارت بهوسیله یک سرى معادلات انتقال حرارت هيپربوليک بررسي كردند. وانگ و همکاران [۱۲]، به بررسی میرایی ترموالاستیک بر اساس تئوری زنر برای ارتعاشات درون صفحهای رینگ نازک سیلیکونی پرداختند البته آنان به این دلیل رینگ را انتخاب کردند که این

^{1 -}Iso Thermal

²⁻ Debye Peak

جنس ژرمانیم آرسنیک در دمای ۵۰ درجه کلوین میرایی ترموالاستیک کمینه می شود. و دلیل آن را این گونه توجیه کردند که در دمای ۵۰ درجه کلوین گرادیان دمای بهوجود آمده در اثر میرایی با توزیع گرمایی خنثی میشود و این بدان معنا بود که می توان با تغییر دما حساسیت حسگرهای تشدیدکننده را بهبود بخشید. راشد و الاتا [۱۸]، میرایی ترموالاستیک ارتعاشات محوری تیری متشکل از دو لایه متفاوت را بررسی کردند و متوجه شدند که هرچه لایه روی تیر نازکتر باشد میرایی کمتر است. سرا و بونالدی [۱۹]، با استفاده از روش اجزاء محدود فرمول بندی براساس یک شکل ضعيف مسئله مقدار مرزى براى ترموالاستيسيته كاملأ كوپل شده ارائه دادند. با انتگرال گیری روی تابع اتلافی که بهدست آورده بودند در یک سیکل نوسانی می توان میرایی ترموالاستیک را بهدست آورد. آنها با استفاده از اصل تغییرات بایوت در ترموالاستیسیته شکل فیزیکی تابع اتلاف را نشان دادند. همچنین معادلات کوپل شده المان محدود را با تغییرات کوچک هارمونیکی مکانی و دمایی و با در نظر گرفتن تعادل ترمودینامیکی بهدست آوردند. در این فرمول بندی دو المان در نظر گرفته شده است. المان اول، المان ۸ گرهای جدیدی بود که بر اساس تئوری ورق ریسنر و میندلین که هم بر سازههای نسبتا ضخیم و هم بر سازههای نازک کاربرد دارد بنا شده بود. المان دوم، المان ۲۰ گره ای از نوع ترموالاستیک ایزو یارامتریک سه بعدی است که برای مدل کردن سازههای حجیم مناسب است. آنها نیز به مقایسه رفتار این دو المان در یک تیر نازک یرداختند. مچکالف و همکاران [۲۰]، به این موضوع پی بردند که مهمترین میرایی در یک تشدید کننده میکرو الکترو مكانيكي با ضخامت ١/٥ ميكرومتر ميرايي ترموالاستيك است. آنها با قرار دادن دو تشدید کننده در دو فرکانس متفاوت ۴۶۰ و ۵۱۰ کیلو هرتز در خلا ضریب کیفیت را پایین آوردند و با تغییرات دما از ۱۲۰ تا ۴۰۰ درجه کلوین به این نتیجه رسیدند که میرایی و ضریب کیفیت این دو تشدید کننده در دو آهنگ متفاوت افزایش می یابد که با تئوری زنر همخوانی دارد. رضازاده و همکاران [۲۱]، معادلات ترموالاستیک میکرو تیر خازنی یک تشدید کننده را با مدل هدایت گرمایی غیر فوریهای بهدست آوردند. در این مطالعه آنان فرض کردند که هدایت گرمایی درد و راستای طولی و عرضی صورت می گیرد. ضریب کیفیت ترموالاستیک را در دو حالت از مدل هدایت حرارتی یک بعدی سهموی مقایسه کردند و دریافتند که دو حالت مذکور با یک بعدى سهموى انطباق خوبى دارد. همچنين آنها تأثير اندازه و ابعاد را بر ضریب کیفیت بررسی کردند و ضخامت بحرانی

المان کاربرد فراوانی در حسگرهای میکروالکترومکانیکی مانند ژیروسکوپ دارد. آنها ضریب کیفیت را نیز بهصورت عددی محاسبه کردند و با کارهای زنر و لیفشیتز مقایسه کردند. همچنین تأثیرابعاد هندسی رینگ بر ضریب کیفیت را نیز بررسی نمودند. سودیپتو وهمکاران [۱۳]، مدل کلاسیک میرایی ترموالاستیک را با در نظر گرفتن یک تحریک الکترواستاتیکی دلخواه بهبود بخشیدند. مرتبههای بالای فرکانسهای تحریک که در نوسانات ناشی از طبیعت غیرخطی نیروی الکترو استاتیکی ظاهر می شوند نیز در مدل اصلاح شده در نظر گرفته شدند. آنها با روش انرژی یک تیر با تغییر شکل بزرگ با میرایی فیلم فشاری از سیال و میرایی ترموالاستیک را در نظر گرفته و ضرایب کیفیت را برای حالتهای متفاوت محاسبه کردند. نایفه و یونس [۱۴]، یک مدل تحلیلی برای ضریب کیفیت یک ميكرو صفحه مستطيلي با اعمال بار الكترو استاتيكي و بدون آنارائه کردند. آنها با جدا کردن معادله کویل شده هدایت حرارتی از معادله ارتعاشی صفحه به حل مسئله پرداختند. همچنین آنها از روش اغتشاش برای بهدست آوردن ضریب کیفیت در قالب یک عبارت تحلیلی کمک گرفتند و کارهای خود را با نتايج زنر و ليفشيتز مقايسه كردند. پراباكار و همکارانش [16]، مدلی دو بعدی برای میرایی ترموالاستیک ارائه دادند و تئوری یک بعدی زنر و لیفشیتز را بهبود بخشیدند. برای حل معادله دو بعدی هدایت حرارتی از روش تابع گرین استفاده کردند و ضریب کیفیت را بهصورت سری نامحدود محاسبه نمودند. آنها اثرات مختلفی همانند هندسه تیر فرکانس طبیعی شکل مدهای خمشی شرایط مرزی را بر روی ضریب كيفيت ميكرو تير تشديد كننده سيليكونى تك كريستالى بررسی کردند. خطای بهدست آمده با مدل یک بعدی بین ۲ تا ۸۰ درصد گزارش شد.

یای و متین [۱۶]، با استفاده از روش اجزائ محدود فرمولبندی خاصی را برای میرایی ترموالاستیک میکرو تیرهای تشدید کننده ارائه دادند. آنها با استفاده از روش آشوب در حل معادله دینامیکی تیر و هدایت حرارتی به معادله مقدار ویژه خطی رسیدند. سپس این معادله را برای تیری با تکیهگاه ساده با روش اجزاء محدود حل کردند و نتایج بهدستآمده را با نتایج تحلیلی زنر و لیفشیتز مقایسه کردند و به نتایج خوبی رسیدند. آنها نیز همانند دیگران به تأثیر عوامل مختلف بر روی ضریب کیفیت پرداختند. اوکاموتو و همکاران [۱۷] به کار آزمایشگاهی پرداختند و تأثیر دما بر میرایی ترموالاستیک را بررسی کردند.

¹⁻Perturbation

ییچیده و زمان بر است بنابراین ایده کاهش مدل را ارائه کردند که کارایی محاسبات را بالا میبرد. در نهایت حل خود را با نتایج تحلیلی مقایسه کردند. یای [۲۸]، نیز با استفاده از روش اجزاء محدود به میرایی ترموالاستیک تشدید کنندههای میکرومکانیکی پرداخته است. او از روش آشوب برای بهدست آوردن معادله مقدار ویژه خطی استفاده کرده است. این آنالیز همچنین شامل روش فوریه برای کاهش ابعاد مسئله و بهبود کارایی محاسبات میباشد. این روش در ابتدا برای تیری با تكيه گاه ساده به كار رفته است و نتيجه آن با كار زنر مقايسه شده است سپس روش مذکور برای رینگ تشدید کننده سیلیکونی به طور سه بعدی توسعه داده شد. همچنین نتایج نشان میدهد که در نمودار ضریب کیفیت بر حسب ضخامت شعاعی رینگ قله بیشینه وجود دارد. سان و همکاران [۲۹]، میرایی ترموالاستیک میکروتیر را که تحت گرمایش یک باریکه لیزر قرار داشت بررسی کرده و با یک روش عددی تحلیلی مبتنی بر تبدیل لایلاس مسئله خود را حل کرده و برای صحه گذاری از نرمافزار فملب استفاده کردند و همچنین ممان و خیز گرمایی را بهدست آوردند. آنها به بررسی موارد دیگری از جمله ابعاد و میزان تابش لیزر بر روی میرایی پرداختند و در پایان آن را با میرایی سیال مقایسه کردند. کیم و همکاران [۳۰]، ضریب کیفیت رینگ دواری با در نظر گرفتن ارتعاشات درون صفحهای محاسبه کردند. آنها پروفیل دما را با فرضی که برای خمش رینگ در نظر گرفتند و با حل معادله هدایت گرمایی بهدست آوردند. سپس با داشتن توزیع دما معادله حرکت مدل را بهدست آوردند و بر اساس آن مقادیر ویژه را بهدست آوردند سپس با تحلیل مقدار ویژه برای ارتعاشات آزاد، ضریب کیفیت را محاسبه کردند. یانگ ژو سیلیکون SOI را مورد آزمایش قراردادند. آنها نیز از روش عددی که همان روش انرژی گرمایی بود استفاده کردند. سان و تومایو [۳۲]، به استخراج معادلات ارتعاشى متقارن محورى ورق دايروى با کوپلینگ ترموالاستیک پرداختند و توانستند میرایی ترموالاستیک را در قالب یک عبارت بیان کنند. همچنین به بررسی اثر دمای محیط، شرایط مرزی و ابعاد ورق بر میرایی ترموالاستيك نيز يرداختند.

در این مقاله ابتدا معادلات کوپل شده و غیر خطی حاکم بر ارتعاشات متقارن محوری جانبی ورق دایرهای با سرعت زاویهای ثابت حول محور مرکزی بهدست آمده است. سپس حل با روش المان محدود به کمک نرمافزار "انسیس" انجام و ضریب

1- Femlab

بهدست آمده را با نتایج تحلیلی مقایسه کردند. از طرفی تأثیر ولتاژ توقف را بر ضریب کیفیت مورد بررسی قرار دادند و به این نتيجه رسيدند كه ولتاژ توقف ضريب كيفيت را كاهش مىدهد. کومار و هاکو [۲۲]، به این نتیجه رسیدند که راه حلی برای کاهش میرایی ترموالاستیک وجود ندارد و تأثیر نیروی محوری پسماند میکرو تیر را بر این میرایی مورد بررسی قرار دادند و به این نتیجه رسیدند که افزایش نیروی محوری هم باعث افزایش فرکانس طبیعی میشود و هم ضریب کیفیت را افزایش میدهد بنابراین آنها برای کنترل این میرایی تغییر در نیروی محوری را پیشنهاد دادهاند. پراباکار [۲۳]، به رابطه بین فرکانس و میرایی ترمو الاستیک درمیکرو تیر اولر برنولی که از سه لایه متفاوت تشکیل شده بود در دو حالت سرامیک – سرامیک و سرامیک – فلز پرداختند و همچنین تأثیر نوع ماده و نسبت حجمی آنها را مورد بررسی قرارداده و به این نتیجه رسیدند که میکرو تیرهایی که از سیلیسیم و کاربید سیلیسیم ساخته شدهاند و با طلا نقره مس یا آلومینیوم آبکاری شدهاند میرایی بیشتری نسبت به نوع بدون آبکاری آن میکرو تیرها دارند. همچنین میکرو تیرهایی که از سیلیسیم ساخته شدهاند و با کاربید سیلیسیم پوشش داده شده اند در نمودار میرایی آنها قله بزرگتری دیده می شود که با افزایش نسبت حجمی کاربید سيليسيم به سيليسيم اين قلهها افزايش مييابند. همچنين استریکال و سایرم برای تیر دولایه کار مشابهای انجام دادند. چویی و همکاران [۲۴]، یک پوسته نیم کروی را بررسی کردند و تأثیر پارامترهای مختلف از جمله شعاع و ضخامت شعاعی را بر روی ضریب کیفیت بررسی کردند. هائو وهمکاران [۲۵]، به محاسبه ميرايى ترموالاستيك تشديدكنندههاى ميكرو مكانيكي با استفاده از روش انرژی گرمایی پرداختند. آنها انرژی گرمایی را در هر سیکل نوسانی محاسبه کردند. روش انرژی گرمایی در مقايسه با روش فركانس – مختلط، شامل اعداد مختلط نيست و می توان آن را در نرمافزار انسیس اجرا کرد. نتایج بهدست آمده با نتایج حاصله از چندین روش دیگر انطباق خوبی دارد. این روش را میتوان برای هندسههای پیچیده نیز توسعه داد. مندزا وهمکاران [۲۶]، میرایی ترموالاستیک تیر یک سر گیردار را با در نظر گرفتن ترمهای خطی و غیر خطی آن شبیهسازی عددی کرده و با یکدیگر مقایسه کردند. نتایج با فرض جابهجاییهای بزرگ، سخت شوندگی و کاهش زمان تأخیر برای دامنه نوسانات را نشان میدهد. چویی و همکاران [۲۷]، یک فرمولبندی اجزاء محدود برای یک مسئله کاملاً کلی ترموالاستیک ارائه دادند. از آنجا که حل مقادیر ویژه بسیار

کیفیت بر حسب ابعاد ، دما و سرعت دورانی ورق بهدست آمده است. دقت نتایج بهدست آمده در حالت بدون دوران با نتایج بهدست آمده توسط سان [۳۲] مقایسه شده است. سپس اثر چرخش با توجه به دما و ابعاد ورق، بر روی میرایی ترموالاستیک بررسی شده است.

۲- استخراج معادلات حرکت

در این قسمت به بررسی و استخراج معادلات حرکت ورق دایروی چرخان با کوپلینگ ترموالاستیک میپردازیم. برای سادهسازی معادلات از تئوری ورق کیرشهف استفاده شده است [۳۳].

۱-۲-معادله حرکت جانبی ورق دایروی دوّار

همان طور که در شکل **۱** نشان داده شده است ورق دایروی دارای ضخامت یکسان h، شعاع داخلی a و شعاع بیرونی b میباشد. در اینجا از سیستم مختصات استوانهای که مبدأ آن منطبق بر مرکز ورق میباشد استفاده شده است. صفحه خنثی منطبق بر صفحه (r, θ) و محور z عمود بر این صفحه میباشد. در حالت تعادل ورق بدون تنش و کرنش، و دمای میباشد. در حالت تعادل ورق بدون تنش و کرنش، و دمای میرتاسر ورق نیز همان دمای محیط یعنی T_0 است. در حالت کلی میدان دما تابعی از زمان و مختصات (r, θ, z) میباشد. ورق با سرعت زاویهای ثابت Ω حول محور عمود بر ورق (محور z) دوران میکند. موقیعت نقطه P با مختصه شعاعی r مختصه مماسی θ ، و مختصه جانبی z تعریف میشود. بنابراین جابجایی نقطه P در راستای شعاعی، مماسی و جانبی را میتوان بهصورت رابطه (۱) نوشت:

$$u_r = u - z \frac{\partial w}{\partial r}, u_{\theta} = v - z \frac{\partial w}{r \partial \theta}, u_z = w.$$
 (1)

که $U \ eV \ eV \ eV$ به ترتیب جابه جایی شعاعی، مماسی، و قائم نقطه P_0 در صفحه میانی (صفحه خنثی) ورق می باشند و تابعی از زمان و مختصات θ هستند.انرِژی جنبشی بر حسب مکان وسرعت چرخش نشان داده می شود. بردار مکان نقطه p عبارت است از:

$$r = (r + u_r)e_r + u_\theta e_\theta + u_z e_z \tag{7}$$

$$\omega = \Omega e_z \tag{(7)}$$

و بردار سرعت نقطه p بهصورت زیر تعریف می شود [۳۴]:

$$V = V_p - zV_b \tag{(f)}$$

 V_p ، بردار سرعت درون صفحهای و V_b ، بردار سرعت ناشی از خمش است و

$$V_{p} = \left[\frac{\partial u}{\partial t} - v\Omega\right]e_{r} + \left[\frac{\partial v}{\partial t} + (r+u)\Omega\right]e_{\theta}, \qquad (\Delta)$$
$$+ \frac{\partial w}{\partial t}e_{z}$$

$$V_{b} = \left[\frac{\partial^{2} w}{\partial t \partial r} + \Omega \frac{\partial w}{r \partial \theta}\right] e_{r}, -\left[\frac{\partial^{2} w}{r \partial t \partial \theta} + \Omega \frac{\partial w}{\partial r}\right] e_{\theta} \tag{9}$$

انرژی جنبشی و انرژی پتانسیل ورق با استفاده از روابط زیر به-دست می آید:

$$T = \frac{1}{2}\rho h \int_{A} V_{p}.V_{p} \, dA \tag{Y}$$

$$U = \frac{1}{2} \int_{A} \varepsilon^{T} \sigma \, dA \tag{(A)}$$

که، \mathfrak{F} بردار کرنش و σ بردار تنش میباشند. با استفاده از تئوری کرنش ون کارمن بردار کرنش به شکل زیر نمایش داده می شود:

$$\varepsilon = \begin{cases} \varepsilon_p^L + \varepsilon_p^N \\ \varepsilon_b^L \end{cases}$$
(9)

$$\varepsilon_p^L = \left\{ \frac{\partial u}{\partial r} , \frac{\partial v}{r\partial \theta} + \frac{u}{r}, \frac{\partial u}{r\partial \theta} + \frac{\partial v}{\partial r} - \frac{v}{r} \right\}^T$$
(1.)

$$q_{\theta} = D_{\circ} \left[\nu \frac{\partial u}{\partial r} + \frac{\partial v}{r \partial \theta} + \frac{u}{r} \right]$$
(19)

$$q_{r\theta} = \frac{1-\nu}{2} D_{\circ} \left[\frac{\partial u}{r \partial \theta} + \frac{\partial \nu}{\partial r} - \frac{\nu}{r} \right]$$
(Y ·)

$$m_r = -D \left[\frac{\partial^2 w}{\partial r^2} + \frac{v}{r} \left(\frac{\partial w}{\partial r} + \frac{\partial w}{r \partial \theta} \right) \right] \tag{(1)}$$

$$m_{\theta} = -D\left[\nu \frac{1}{\partial r^{2}} + \frac{1}{r}\left(\frac{\partial r}{\partial r} + \frac{\partial r}{r\partial \theta}\right)\right]$$
(77)
$$m_{r\theta} = -\frac{1-\nu}{2}D\left[\frac{\partial^{2}w}{\partial r^{2}\theta} - \frac{\partial w}{r\partial \theta}\right]$$
(77)

$$\left(\sigma_r\right)_T = -\frac{E}{\frac{1-\nu}{E}}\alpha_T \vartheta$$
 (YF)

$$(\sigma_{\theta})_{T} = -\frac{1}{1-\nu} \alpha_{T} \vartheta$$
 (73)
که در آن،

$$\vartheta = T - T_{\circ} \tag{(77)}$$

بنابراین نیرو بر واحد طول برابر است با:

$$(q_r)_T = -\frac{Eh}{1-\nu} \alpha_T \vartheta , (q_\theta)_T = -\frac{Eh}{1-\nu} \alpha_T \vartheta \quad (\Upsilon \vee)$$
(()
و معادلات (() تا (` `) را می توان به صورت زیر اصلاح کرد:

$$q_r = D_\circ \left[\frac{\partial u}{\partial r} + \nu \left(\frac{\partial v}{r \partial \theta} + \frac{u}{r} \right) - (1+\nu) \alpha_T \vartheta \right] \quad (\Upsilon \wedge)$$

$$q_{\theta} = D_{\circ} \left[v \frac{\partial u}{\partial r} + \frac{\partial v}{r \partial \theta} + \frac{u}{r} - (1 + v) \alpha_{T} \vartheta \right]$$

$$1 - v \left[\frac{\partial u}{\partial v} \frac{\partial v}{\partial v} v \right]$$

$$(\Upsilon)$$

$$q_{r\theta} = \frac{1}{2} D_{\circ} \left[\frac{1}{r\partial\theta} + \frac{1}{\partial r} - \frac{1}{r} \right]$$

$$(17)$$

$$normalic and the set of the$$

$$M_T = \frac{12}{h^3} \int_{\frac{-h}{2}}^{\frac{h}{2}} \vartheta z dz \tag{(77)}$$

که،
$$M_T$$
 ممنتوم گرمایی نامگذاری می شود، و همین طور:

$$(m_{\theta})_T = -D[(1+\nu)\alpha_T M_T] \tag{(74)}$$

$$m_{r} = -D \left[\frac{\partial^{2} w}{\partial r^{2}} + \frac{v}{r} \left(\frac{\partial w}{\partial r} + \frac{\partial w}{r \partial \theta} \right) + (1 + v) \alpha_{T} M_{T} \right]$$
(7)

$$m_{\theta} = -D\left[\nu \frac{\partial^2 w}{\partial r^2} + \frac{1}{r} \left(\frac{\partial w}{\partial r} + \frac{\partial w}{r \partial \theta}\right) + (1 + \nu)\alpha_T M_T\right]$$
(79)

$$\varepsilon_p^N = \left\{ \frac{1}{2} \left(\frac{\partial w}{\partial r} \right)^2, \frac{1}{2} \left(\frac{\partial w}{r \partial \theta} \right)^2, \frac{\partial w}{\partial r} \cdot \frac{\partial w}{r \partial \theta} \right\}^T$$
(11)

$$\varepsilon_{b}^{L} = \left\{ -\frac{\partial^{2} w}{\partial r^{2}} , -\left(\frac{\partial w}{r \partial r} + \frac{\partial^{2} w}{r^{2} \partial \theta^{2}}\right), -2\left(\frac{\partial^{2} w}{r \partial r \partial \theta}\right) - \frac{\partial w}{r^{2} \partial \theta} \right\}^{T}$$

$$\sigma = D\varepsilon^L \tag{17}$$

که در آن، ماتریس D و بردارهای $\sigma, \ \epsilon^L$ عبارتند از:

$$\sigma = \begin{cases} \sigma_{\rm p} \\ \sigma_{\rm b} \end{cases}, \qquad \varepsilon^{\rm L} = \begin{cases} \varepsilon_{\rm p}^{\rm L} \\ \varepsilon_{\rm b}^{\rm L} \end{cases}, \qquad D = \begin{bmatrix} D_{\rm p} & 0 \\ 0 & D_{\rm b} \end{bmatrix}$$
(14)

لازم بهذکر است که، σ_p بردار نیروهای داخلی خطی شده و لازم بهدير است $\sigma_{p} = \{q_{r} \ q_{\theta} \ q_{r\theta}\}^{T}$, $\sigma_{p} = \{q_{r} \ q_{\theta} \ q_{r\theta}\}^{T}$,

$$\sigma_{\mathbf{b}} = \{\mathbf{m}_{\mathbf{r}} \quad \mathbf{m}_{\theta} \quad \mathbf{m}_{\mathbf{r}\theta}\}^{\mathrm{T}}$$
(14)

و نيز D_P و D_b عبارتند از:

$$D_{b} = D \begin{bmatrix} 1 & \nu & 0 \\ \nu & 1 & 0 \\ 0 & 0 & (1-\nu)/2 \end{bmatrix}$$

$$D_{b} = D_{0} \begin{bmatrix} 1 & \nu & 0 \\ \nu & 1 & 0 \\ 0 & 0 & (1-\nu)/2 \end{bmatrix}$$
(19)
Constrained by the set of the s

$$D_0 = \frac{Eh}{1 - \nu^2} , D = \frac{Eh^3}{12(1 - \nu^2)}$$
(17)

و $q_{r heta}$ بردار نیروهای داخلی خطی شده بر واحد q_r طول و m_r m_r و $m_{r heta}$ بردارهای مومنتوم داخلی بر واحد طول ميباشد [٣۴].

$$q_r = D_{\circ} \left[\frac{\partial u}{\partial r} + \nu \left(\frac{\partial v}{r \partial \theta} + \frac{u}{r} \right) \right] \tag{1A}$$

تاثیر میرایی ترموالاستیک بر ارتعاشات متقارن محوری ورق میکرو دایرهای دوار

$$\rho h \left[\frac{\partial^2 v}{\partial t^2} + 2\Omega \frac{\partial u}{\partial t} - \Omega^2 v \right] - \frac{\partial q_{\theta}}{r \partial \theta} - \frac{\partial q_{r\theta}}{\partial r} - 2 \frac{q_{r\theta}}{r} = 0$$
^(FV)

$$\rho h\left(\frac{\partial^2 w}{\partial t^2}\right) + D\nabla^4 w + D(1+v)\alpha_T \nabla^2 M_T - \frac{\partial}{r\partial r} \left(rq_r \frac{\partial w}{\partial r}\right) - \frac{\partial}{r\partial \theta} \left(q_\theta \frac{\partial w}{r\partial \theta}\right) = 0$$
(5A)

نیروهای غیرپایستار، معادلات (۳۹) تا (۴۱) بهصورت زیر در میآیند:

$$\rho h \left[\frac{\partial^2 u}{\partial t^2} - 2\Omega \frac{\partial v}{\partial t} - \Omega^2 u \right] - \frac{\partial q_r}{\partial r} - \frac{\partial q_{r\theta}}{r \partial \theta} - \frac{q_r - q_{\theta}}{r}$$
$$= \rho h \Omega^2 r \tag{(f7)}$$

T-T- معادله هدایت گرمایی معادله هدایت گرمایی برای صفحه دایرهای شامل عبارت کوپل شده ترموالاستیک [۳۲]: $k\nabla^2\vartheta + k\frac{\partial^2\vartheta}{\partial z^2} = \rho c_v \frac{\partial \vartheta}{\partial t} - \beta T_0 z \frac{\partial(\nabla^2 w)}{\partial t}$ (۴۹) که در آن، (۲۹) $\beta = E \alpha_T / (1 - 2v)$ مدول دمایی، k هدایت گرمایی، v_z گرمای ویژه در حجم ثابت و α_T ضریب انبساط دمایی میباشند. چون گرادیان دمایی سطح مقطع در راستای ضخامت ورق بهمراتب بیشتر از گرادیان دمایی در راستای شعاعی میباشد. بنابراین در اینجا از عبارت $\nabla^2 \vartheta$ در معادله انتقال گرما صرفنظر میشود [۳۲]:

$$k\frac{\partial^2\vartheta}{\partial z^2} = \rho c_v \frac{\partial\vartheta}{\partial t} - \beta T_0 z \frac{\partial (\nabla^2 w)}{\partial t} \qquad (\Delta \cdot)$$

برای صفحه دایرهای متقارن محوری، جابهجاییها و همچنین دما به θ وابسته نمیباشد، یعنی $0 = \frac{b}{\theta \theta}$ بنابراین معادلات حاکم بر سیستم بهصورت زیر بهدست میآید:

$$\rho h \left[\frac{\partial^2 u}{\partial t^2} - 2\Omega \frac{\partial v}{\partial t} - \Omega^2 u \right] - \frac{\partial q_r}{\partial r} - \frac{q_r - q_\theta}{r}$$
(\Delta\)
$$= \rho h \Omega^2 r$$

$$\rho h \left[\frac{\partial^2 v}{\partial t^2} + 2\Omega \frac{\partial u}{\partial t} - \Omega^2 v \right] - \frac{\partial q_{r\theta}}{\partial r} - 2 \frac{q_{r\theta}}{r} = 0 \qquad (\Delta \Upsilon)$$

$$m_{r\theta} = -\frac{1-\nu}{2} D \left[\frac{\partial^2 w}{\partial r \partial \theta} - \frac{\partial w}{r \partial \theta} \right] \tag{(7Y)}$$

$$W_{\rm nc} = \int_{\rm A} \left(P_{\rm r} u + P_{\theta} v + P_{\rm z} w \right) dA \tag{7.1}$$

با استفاده از انرژی جنبشی رابطه (۷)، انرژی پتانسیل رابطه (۸) و کار نیروهای غیر پایستار رابطه (۳۸)، اصل هامیلتون، معادلات حرکت به صورت زیر به دست خواهدآمد:

$$\frac{\rho h \left[\frac{\partial^2 u}{\partial t^2} - 2\Omega \frac{\partial v}{\partial t} - \Omega^2 u\right] - \frac{\partial q_r}{\partial r} - \frac{\partial q_{r\theta}}{r \partial \theta} - \frac{q_r - q_{\theta}}{r \partial \theta}}{r \partial \theta} - ($$
(79)

$$\rho h \left[\frac{\partial^2 v}{\partial t^2} + 2\Omega \frac{\partial u}{\partial t} - \Omega^2 v \right] - \frac{\partial q_{\theta}}{r \partial \theta} - \frac{\partial q_{r\theta}}{\partial r} - 2 \frac{q_{r\theta}}{r} = p_{\theta} \qquad (f \cdot)$$

$$\rho h \left[\frac{\partial^2 w}{\partial t^2} \right] + D \nabla^4 w + D(1+v) \alpha_T \nabla^2 M_T - \frac{\partial}{r \partial r} \left[r \left(q_r \frac{\partial w}{\partial r} + q_{r\theta} \frac{\partial w}{r \partial \theta} \right) \right] - \frac{\partial}{r \partial \theta} \left(q_{r\theta} \frac{\partial w}{\partial r} + q_{\theta} \frac{\partial w}{r \partial \theta} \right) = p_z$$
 (F1)

که در آن،

$$\nabla^2 = \frac{\partial^2}{\partial r^2} + \frac{\partial}{r\partial r} + \frac{\partial^2}{r^2 \partial \theta^2}$$
(67)

و شرایط مرزی بهصورت زیر بهدست میآید:

$$u = 0, v = 0, w = 0, \frac{\partial w}{\partial r} = 0, r = a$$
 (fr)

$$q_r = 0, \ q_{r\theta} = 0, \ m_r = 0,$$
 (ff)

$$-D\frac{\partial \nabla^2 w}{\partial r} + \frac{\partial m_{r\theta}}{r\partial \theta} = 0, \ r = b \tag{4}$$

معادلات (۳۹)، (۴۰) و (۴۱) بهترتیب معادلات حرکت در سه راستای شعاعی، مماسی و جانبی است. معادلات حرکت در راستای شعاعی و مماسی خطی است اما معادله ارتعاشات جانبی بهصورت غیر خطی بهدست آمده است. مشاهده میشود که سه معادله بهدست آمده کاملاً به هم وابسته میباشند. به عبارت دیگر، جابهجایی در راستای جانبی متاثر از جابهجایی در راستای شعاعی و مماسی است. با صفر در نظر گرفتن کار

$$\rho h \left[\frac{\partial^2 u}{\partial t^2} - 2\Omega \frac{\partial v}{\partial t} - \Omega^2 u \right]$$

$$- D_0 \left[\frac{\partial^2 u}{\partial r^2} + \frac{\partial u}{r \partial r} - \frac{u}{r^2} - (1+v)\alpha_T \frac{\partial \vartheta}{\partial r} \right]$$

$$= \rho h \Omega^2 r$$
(57)

$$\rho h \left[\frac{\partial^2 v}{\partial t^2} + 2\Omega \frac{\partial u}{\partial t} - \Omega^2 v \right] - \frac{1 - v}{2} D_{\circ} \left[\frac{\partial^2 v}{\partial r^2} + \frac{\partial v}{r^2} - \frac{v}{r^2} \right] = 0$$
(۶۵)
by the second seco

$$\rho h \left[\frac{\partial^2 u}{\partial t^2} - 2\Omega \frac{\partial v}{\partial t} - \Omega^2 u \right] - D_0 \left[\frac{\partial^2 u}{\partial r^2} + \frac{\partial u}{r \partial r} - \frac{u}{r^2} \right]$$
(57)
$$= \rho h \Omega^2 r$$

با حل معادلات (۶۵) و (۶۶) و جایگذاری u , v در معادلات (۵۵) و (۶۵) نتیجه می شود:

$$\begin{aligned} q_r &= \frac{3+\nu}{8} \rho h \Omega^2 (b^2 - r^2) + \\ \frac{\rho \Omega^2 a^2 (1-\nu^2) [b^2 (3+\nu) - a^2 (1+\nu)]}{8 \{a^2 (1-\nu) + b^2 (1+\nu)\}} h \left(\frac{b^2}{r^2} - 1\right) \end{aligned} \tag{FY}$$

$$q_{\theta} = \frac{\rho h \Omega^{2}}{8} [(3+\nu)R^{2} - (1+3\nu)r^{2}] - \frac{\rho \Omega^{2} a^{2} (1-\nu^{2})[b^{2}(3+\nu)-a^{2}(1+\nu)]}{8\{a^{2}(1-\nu)+b^{2}(1+\nu)\}} h\left(\frac{b^{2}}{r^{2}}-1\right)$$
(FA)
$$: [\Upsilon T] \qquad (21)$$

$$w(r,t) = w_0(r)e^{i\omega t},$$

$$\vartheta(r,z,t) = \vartheta_0(r,z)e^{i\omega t}$$
(89)

(۲۰) با جایگذاری داریم:

(77)

$$-\rho h \omega^2 w_0 + D \nabla^4 w_0 + D(1 + v) \alpha_T \nabla^2 M_{T0} - \frac{\partial}{r \partial r} \left(r q_r \frac{\partial w_0}{\partial r} \right) = 0$$
 (Y.)

$$\vartheta_0 - \frac{\beta T_0}{\rho c_v} z \nabla^2 w_0$$

= $A \sin(mz) + B \cos(mz)$

$$m = \sqrt{-\frac{i\omega\rho c_v}{k}} = (1-i)\sqrt{\frac{\omega\rho c_v}{2k}}$$
(Y^{*})

با توجه به شرایط مرزی داریم:
$$rac{\partial artheta_0}{\partial z}=0$$
 , $z=\pm {h/_2}$ (۷۴)

$$\rho h\left(\frac{\partial^2 w}{\partial t^2}\right) + D\nabla^4 w + D(1+v)\alpha_T \nabla^2 M_T - \frac{\partial}{r \partial r} \left(r q_r \frac{\partial w}{\partial r}\right) = 0$$
 ($\Delta \Upsilon$)

$$k\frac{\partial^2\theta}{\partial z^2} = \rho c_v \frac{\partial\theta}{\partial t} - \beta T_0 z \frac{\partial(\nabla^2 w)}{\partial t}$$
 (54)

که در آن،

$$q_r = D_\circ \left[\frac{\partial u}{\partial r} + v \frac{u}{r} - (1+v) \alpha_T \vartheta \right]$$
 (۵۵)

$$q_{\theta} = D_{\circ} \left[\nu \frac{\partial u}{\partial r} + \frac{u}{r} - (1 + \nu) \alpha_T \vartheta \right] \qquad (\Delta \mathcal{F})$$

$$q_{r\theta} = \frac{1-\nu}{2} D_{\circ} \left[\frac{\partial \nu}{\partial r} - \frac{\nu}{r} \right] \tag{(\Delta Y)}$$

$$\nabla^2 = \frac{\partial^2}{\partial r^2} + \frac{\partial}{r\partial r}, \quad \nabla^4 = \left(\frac{\partial^2}{\partial r^2} + \frac{\partial}{r\partial r}\right) \cdot \left(\frac{\partial^2}{\partial r^2} + \frac{\partial}{r\partial r}\right)$$

e multiple of the matrix of the m

$$u = 0$$
, $v = 0$, $w = 0$, $\frac{\partial w}{\partial r} = 0$, $r = a$ ($\Delta \lambda$)

$$m_r = -D\left[\frac{\partial^2 w}{\partial r^2} + \frac{v}{r}\frac{\partial w}{\partial r} + (1+v)\alpha_T M_T\right] = 0,$$

$$r = b \tag{(aq)}$$

$$-D\frac{\partial \nabla^2 w}{\partial r} = 0, \ r = b \tag{(7.)}$$

$$q_r = D_{\circ} \left[\frac{\partial u}{\partial r} + v \frac{u}{r} - (1+v)\alpha_T \vartheta \right] = 0 , \ r = b$$
(6)

$$q_{r\theta} = \frac{1-\nu}{2} D_{\circ} \left[\frac{\partial \nu}{\partial r} - \frac{\nu}{r} \right] = 0 , \ r = b$$
 (F7)

$$\frac{\partial \vartheta}{\partial z} = 0$$
 , $z = \frac{+h}{2}$ (97)

۲- میرایی ترمو الاستیک در ورق دایروی دوّار

$$\begin{aligned} \frac{d^4W}{dR^4} + \frac{2(b-a)}{(b-a)R+a} \frac{d^3W}{dR^3} \\ &- \left((b-a)^2 q_R + \frac{D_\omega (b-a)^2}{((b-a)R+a)^2} \right) \frac{1}{D_\omega} \frac{d^2W}{dR^2} \\ &+ \left(\frac{D_\omega (b-a)^3}{((b-a)R+a)^3} - \frac{(b-a)^3}{(b-a)R+a} q_R \right) \\ &- (b-a)^2 \frac{dq_R}{dR} \frac{1}{D_\omega} \frac{1}{dR} - \frac{\rho h (b-a)^4 \omega^2}{D_\omega} W \\ &= 0 \end{aligned}$$

$$W = 0, \quad \frac{dW}{dR} = 0 \quad , \quad R = 0 \tag{9.}$$

$$-D\frac{d\nabla^{2}W}{dR} = \frac{d^{3}W}{dR^{3}} + \left(\frac{b-a}{(b-a)R+a}\right)\frac{d^{2}W}{dR^{2}} - \left(\frac{b-a}{(b-a)R_{N}+a}\right)^{2}\frac{dW}{dR} = 0, \quad R = 1$$
(91)

$$m_r = -D \left[\frac{d^2 W}{(b-a)^2 dR^2} + \frac{\nu}{(b-a)((b-a)R+a)} \frac{dW}{dR} + \Delta_D \left(1 + f(\omega) \right) \nabla^2 W \right] = \left(\frac{\Delta_D \left(1 + f(\omega) \right) + 1}{(b-a)} \right) \frac{d^2 W}{dR^2} + \left(\frac{\Delta_D \left(1 + f(\omega) \right) + \nu}{(b-a)R+a} \right) \frac{dW}{dR} 0, \quad R = 1$$
(97)

معادله (۸۹)معادله دیفرانسیل ارتعاشی با میرایی ترموالاستیک برای ورق دایروی دوار میباشد. مشاهده میشود که با اضافه شدن چرخش به سیستم، رفتار سیستم از حالت خطی به غیرخطی تغییر مییابد. بهدست آوردن حل تحلیلی برای معادله غیرخطی فوق دشوار است. روش اجزاء محدود ابزار مناسبی برای حل این مسئله است و در اینجا با استفاده از نرمافزار "انسیس" [۳۵]، با محاسبه ماتریس های سختی، میرایی و جریان گرمایی سیستم و جای گذاری در معادله اساسی سیستم و محاسبه انرژی کرنشی سیستم، اثر میرایی ترموالاستیک در حالتهای مختلف بررسی شده است. انرژی کل سیستم برابر است با:

$$U_t = \frac{1}{4} \int_{VOL} \{\sigma\}^T \{\varepsilon\}^* d(VOL) \tag{97}$$

در آن، *{3} کرنش کل است که شامل مقادیر حقیقی و موهومی می باشد. قسمت حقیقی معادله بالا بیانگر میانگین انرژی کرنشی ذخیره شده و قسمت موهومی بیانگر میانگین انرژی کرنشی از دست رفته به سبب میرایی ترموالاستیک می باشد. کیفیت میرایی ترموالاستیک با ضریب کیفیت Q به صورت زیر بیان می شود [۳۳]:

$$Q^{-1} = \frac{\sum_{j=1}^{N_e} Im(U_t)}{\sum_{j=1}^{N_e} Re(U_t)}$$
(94)
Show the set of the se

$$A = -\frac{\beta T_0}{\rho c_v} \frac{1}{m \cos(mh/2)} \nabla^2 w_0 , \quad B = 0.$$
 (Ya)

بنابراين داريم:

$$\vartheta_0(r,z) = -\frac{\beta T_0}{\rho c_v} \nabla^2 w_0 \left(z - \frac{\sin(mz)}{m \cos(mh/2)} \right)$$
 (۷۶) همچنین داریم:

$$M_{T_0} = \frac{12}{h^3} \int_{\frac{-h}{2}}^{\frac{h}{2}} \vartheta_0 z dz \tag{YY}$$

$$M_{T_0} = \Delta_M (1 + f(\omega)) \nabla^2 w_0(\gamma \lambda)$$

$$\Delta_M = \frac{\beta T_0}{\rho c_v}, f(\omega) = \frac{24}{m^3 h^3} \left(\frac{mh}{2} - \tan\left(\frac{mh}{2}\right)\right)$$
(YA)

معادله نهایی بهصورت زیر بهدست میآید:

$$\begin{split} D_{\omega} &= D \Big[1 + \Delta_D \Big(1 + f(\omega) \Big) \Big], \ \Delta_D &= (1 + \nu) \alpha_T \Delta_M = \frac{(1 + \nu) \alpha_T \beta T_0}{\rho c_{\nu}} (\text{A} \nu) \\ q_r &= \frac{3 + \nu}{8} \rho h \Omega^2 (b^2 - r^2) + \frac{\rho h \Omega^2 a^2 (1 - \nu^2) [b^2 (3 + \nu) - a^2 (1 + \nu)]}{8 \{a^2 (1 - \nu) + b^2 (1 + \nu)\}} \Big(\frac{b^2}{r^2} - 1 \Big) \qquad (\text{AT}) \\ \frac{dq_r}{dr} &= \frac{3 + \nu}{4} \rho h \Omega^2 r - \frac{\rho h \Omega^2 a^2 b^2 (1 - \nu^2) [b^2 (3 + \nu) - a^2 (1 + \nu)]}{4 \{a^2 (1 - \nu) + b^2 (1 + \nu)\}} \Big(\frac{1}{r^3} \Big) \end{split}$$

و همچنین شرایط مرزی نهایی به صورت زیر به دست می آید:
$$w_0 = 0, \frac{dw_0}{dw_0} = 0, r = a$$
 (۸۴)

$$-D\frac{d\nabla^{2}w_{0}}{dr} = 0 , r = b$$
 (AΔ)

$$m_r = -D \left[\frac{d^2 w_0}{dr^2} + \frac{v}{r} \frac{dw_0}{dr} + \Delta_D (1 + f(\omega)) \nabla^2 w_0 \right]$$

= 0, $r = b$
($\lambda \mathcal{E}$)

$$D_{\omega} \frac{d^4 w_0}{dr^4} + \frac{2D_{\omega}}{r} \frac{d^3 w_0}{dr^3} - \left(q_r + \frac{D_{\omega}}{r^2}\right) \frac{d^2 w_0}{dr^2} + \left(\frac{D_{\omega}}{r^3} - \frac{q_r}{r} - \frac{dq_r}{dr}\right) \frac{dw_0}{dr} - \rho h \omega^2 w_0 = 0$$
(AY)

$$W = \frac{w_0}{h}$$
, $0 \le R = \frac{r-a}{b-a} \le 1$ (۸۸)
که با جایگذاری در معادلات (۸۷) نتیجه می شود:

برای دستیابی به این هدف از زبان پارامتری نرمافزار (APDL) کمک گرفته شده، که به خصوص در مورد ساخت ماکرو در حل مسائلی نظیر بهینه سازی طراحی، بهینه سازی مش بندی، بهینه سازی توپولوژی و کارکرد با پارامترها در حین حل یک مسئله کاربرد دارد. با به کارگیری این قابلیت می توان از طریق ساخت ماکرو، به نوعی محیط نیمه فعالی از یک محیط برنامه نویسی را تولید کرد.

در این برنامه ها برای مدل کردن ورق از المانهای دوبعدی PLANE223 و المان سهبعدی SOLID226 استفاده شده است. المان PLANE223 شامل ۸ گره و ۴ درجه آزادی در هر گره، و المان SOLID226 شامل ۲۰ گره و ۵ درجه آزادی در هر گره میباشد. خصوصیات و قابلیتهای این دو المان مشابه هم میباشد.

۴- نتايج

قابل ذکر است معادلات حرکت ورق چرخان با کوپلینگ ترموالاستیک، غیر خطی بوده و تاکنون حل تحلیلی برای آن ارائه نشده است، بنابراین جهت اعتبار سنجی، میتوان روش حل ارائه شده در این مقاله را که با استفاده از نرمافزار "انسیس" بهدست آمده، فقط در حالت بدون چرخش، با نتایج آقای سان (که آن هم در حالت بدون چرخش بهدست آمده) مقایسه نمود. به همین منظور در ادامه در ابتدا برای تصدیق نتایج روش حل با نتایج آقای زنر و سان، رابطه بین P^{-1} و ضخامت ورق برای مد اول در حالت بدون دوران برای ورق توپر استخراج شده است.

مشخصات سیلیکون در سه دمای ۱۲۰، ۲۰۰، ۲۹۳ درجه کلوین در جدول ۱ درج شده است (در انتهای مقاله). واضح است که r و r و r وابسته به دما هستند. باید توجه داشت که تغییرات دمایی ناشی از ارتعاشات ترموالاستیک بسیار ناچیز بوده (1<<k) بنابراین میتوان خصوصیات ماده را حین این ارتعاشات ثابت فرض کرد. سپس به استخراج و بررسی روابط بین P^{-1} و سرعت زاویهای، ضخامت و پاسخ فرکانسی سیستم برای ورق چرخان خواهیم پرداخت.

جدول (۱):مشخصات مکانیکی و گرمایی سیلیکون در دماهای مختلف [۳۲].

293 К	200 K	120 K	واحد (µMKSV)	مشخصات مواد
1.659e5	1.669e5	1.69e5	МРа	مدول يانگ
0.22	0.22	0.22	-	ضريب پواسون
2.33e-15	2.33e-15	2.33e-15	$\frac{Kg}{(\mu m)^3}$	چگالی

2.33e-15	2.66e8	8.76e8	$\frac{pW}{(um * K)}$	ضریب هدایت
			(µm · n)	حرارتي
7.13e14	5.57e14	3.28e14	$pJ_{(Kg * K)}$	گرمای ویژه
2.59e-6	1.406e-6	-0.057e- 6	1/ _K	ضریب نفوذ حرار تبی

۴-۱- میرایی ترموالاستیک برای ورق دایروی توپر بدون چرخش

در این قسمت میرایی ورق دایروی توپر که در لبه خارجی کاملاً گیردار است بررسی می شود و سپس دادههای بهدست آمده، با دادههای تحلیلی آقای زنر و سان مقایسه میشود. به همین منظور دادههای ورودی دقیقا مطابق دادههای آقای سان در نظر گرفته میشود.

در شکل ۲ که توسط سان بهدست آمده است مشاهده می شود با افزایش ضخامت ورق، میرایی ترموالاستیک

ثابت $\left(a/_{h}=50
ight)$ برای مدهای اول تا سوم[۳۲].

ابتدا افزایش و سپس کاهش مییابد. بنابراین در ضخامت خاصی میرایی ترموالاستیک به حداکثر خود می رسد که این ضخامت به عنوان ضخامت بحرانی h_c شناخته می شود. این روند در مدهای بالاتر نیز مشاهده میشود، با این تفاوت که ضخامت بحرانی کاهش و نرخ تغییرات افزایش یافته است. اما میرایی در ضخامتهای بحرانی یکسان است.

در شکل ۳ که توسط "انسیس" بهدست آمده است معکوس ضریب کیفیت بر حسب ضخامت برای مدهای اول تا سوم نمایش داده شده است. همان طور که مشاهده می شود شکل ۳ تطابق خوبی با شکل ۲ دارد که خود تصدیقی بر نتایج این مقاله می باشد. همچنین برای اطمینان بیشتر از نتایج حل "انسیس"، در ادامه مقایسه گراف های مربوط به معکوس ضریب کیفیت بر حسب ضخامت، در دماهای مختلف مشاهده می شود. در شکل ۴ که توسط سان بهدست آمده تغییرات لگاریتمی معکوس ضریب کیفیت بر حسب ضخامت ورق در

دماهای مختلف برای دو شرط مرزی گیردار و ساده نمایش داده شده است. هدف از آوردن شکل ۴ مقایسه نتایج حل "انسیس" (شکل **۵**) با نتایج سان میباشد.

مختلف برای شرایط مرزی گیردار و ساده = a) مختلف برای شرایط مرزی گیردار و ساده = a) [۳۲]500µm].

همان طور که در شکل ۴ مشاهده می شود با افزایش دما، میرایی و تغییرات آن نسبت به ضخامت بیشتر می شود و در دماهای پایین این تغییرات به صفر تمایل می یابد و همچنین ضخامت بحرانی با کاهش دما افزایش می یابد.

با مقایسه گرافهای شکل **۵** با گرافهای شکل **۴** از مقاله سان برای شرایط مرزی گیردار، میتوان تطابق خوبی بین گرافها مشاهده کرد و خطایی کمتر از ۵-ع×۱/۱ برای آن قائل شد. همچنین در جدول **۲** به مقایسه بهدست آمده برای ضخامت بحرانی با نتایج تحلیلی آقای زنر [۲و۱] و نتایج سان (۳۲] پرداخته شده است. نتایج بهدست آمده در شکلهای **۳** و **۵** با نتایج آقای سان[۳۲] (شکلهای **۲و۳**) بسیار نزدیک است و میتوان نتیجه گرفت که این روش را میتوان برای حل مسئله میرایی ترموالاستیک سازهها با تقریب خوبی بکار برد.

بنابراین در قسمت بعد، با استفاده از همین روش، نتایج حل ورق چرخان بهدست میآید.

+--- میرایی ترموالاستیک برای میکرو ورق دایروی دوار در این قسمت اثر چرخش در میرایی ترموالاستیک مورد بررسی قرار می گیرد. در قسمت ۲ معادله ارتعاشی ورق دوار بهدست آمد. ملاحظه شد که رفتار سیستم بر خلاف حالت بدون چرخش، غیرخطی بوده و حل تحلیلی برای آن نمی توان یافت. به همین منظور با توجه به ملاحظات کاربردی، یک ورق تاج دایرهای را که بر روی محوری نصب شده و شعاع خارجی آن آزاد می باشد، در نظر گرفته می شود، که با سرعت دورانی ثابت Ω به دور محور عمود بر ورق میچرخد.

شعاع خارجی $b = 50 \mu m$ بهدست آمده است. دمای مرجع ۲۷ سانتیگراد در نظر گرفته شده و خصوصیات مکانیکی و حرارتی مطابق با جدول ۱ میباشد(در انتهای مقاله).

تغییرات میرایی ترمو الاستیک نسبت به ضخامت در شکل ۶ نشان داده شده است. میتوان مشاهده کردکه روند تغییرات میرایی منظم بوده و با افزایش ضخامت میرایی افزایش مییابد تا در ضخامت مشخصی که با فرکانس نوسانات رابط دارد، به مقدار بیشینه خود میرسد و سپس یک روند نزولی را طی میکند. در مدهای اول، دوم و سوم بیشینه میرایی یکسان میباشد و جالب توجه است که مقدار بیشینه برای مدهای اول تا سوم در محدوده ابعادی میکرواتفاق میافتد.

جدول (۲): ضخامت بحرانی برای $a/_{h} = 50$ و مقایسه با نتایج آقای سان و زند.

۲۹۳	۲	150	دما (<i>T</i> ₀ (<i>K</i>)			
٨٩.٩٩	197.7	1+99	نتایج آقای زنر			
90.74	19.8.1	11+1	نتایج آقای سان			

شکل**۹**، تغییرات میرایی ترموالاستیک را نسبت به سرعت دورانی در دماهای مختلف نشان میدهد. میتوان مشاهده کرد که با کاهش دما اثر سرعت بر میرایی کاهش یافته به عبارت دیگر، در دماهای بالا با تغییر سرعت دورانی میرایی ترموالاستیک تغییرات بیشتری داشته و در دماهای پایین اثر سرعت قابل اغماض میباشد.

۵- بحث و نتیجهگیری

در این مقاله معادله دیفرانسیلی برای ارتعاشات متقارن محوری با میرایی ترموالاستیک برای ورق دایروی دوآر بهدست آمد سپس با استفاده از روش اجزاء محدود و به کمک نرمافزار "انسیس" ضریب کیفیت محاسبه شد. مشاهده شد که، میرایی ترموالاستیک در ابعاد معینی بیشترین مقدار را خواهد داشت، که این ابعاد علاوهبر دما، به سرعت چرخش نیز بستگی دارد.

نتایج برای ورق میکرو سیلیکونی دایروی با شعاع داخلی و تغییرات میرایی نسبت به ضخامت برای مد $a = 10 \mu m$ اول با سرعت دورانی های مختلف در شکل ۷ نشان داده شده است. همان طور که مشاهده می شود با افزایش سرعت دورانی میرایی با روند منظمی کاهش می یابد به طوری که ضخامت بحرانی نیز به نسبت بیشینه میرایی کاهش مییابد. همچنین مشاهده میشود نرخ افزایش میرایی قبل از ضخامت بحرانی در سرعت دورانی های مختلف یکسان است. همچنین مشاهده می شود بین دو سرعت دورانی متفاوت در محدوده قابل توجهای از ضخامت ، میرایی با تغییر سرعت دورانی ثابت مىماند.شكل ٨ روند تغييرات ميرايى ترموالاستيك نسبت به سرعت دورانی را نشان میدهد، و به نوعی هم تصدیق برای شکل ۷ است و به گونهای دیگر می توان مشاهده کرد که برای مد اول در سرعتهای بین e۵×۰.۵ تا e۵×2 میرایی روند نزولی بیشتری دارد. به عبارت دیگر، برای مد اول در سرعت های دورانی پایین و همچنین در سرعت دورانی خیلی بالا تغییرات میرایی ترموالاستیک نسبت به سرعت قابل اغماض است. البته توجه شود همان طور که در شکل مشخص می باشد با افزایش مد این بازه تغییر می کند. یعنی برای مد دوم در بازه ۰ تا e۵×۰.۷ و برای مد سوم ۰ تا e۵×۰.۳ روند نزول میرایی محسوس میباشد.

- Srikar, V. T. and Senturia, S. D. "Thermoelastic Damping in Fine-Grained Poly Silicon Flexural Beam Resonators", IEEE Journal of Micro Electro Mechanical Systems, Vol. 11, No. 5, pp. 499–504, 2002.
- 8. Duwel, A., Weinstein, M., Gorman, J., Borenstein, J., and Ward, P. "Quality factors of MEMS gyros and the Role of Thermoelastic Damping", Proceedings of the Institute of Electrical and Electronics Engineers, 2002.
- Duwel, A., Weinstein, M., Gorman, J., Borenstein, J., and Ward, P. "Exprimental Study of Thermoelastic Damping in MEMS Gyros" Sensor and Actuator A, Vol. 103, No. 1-2, pp. 70-75, 2003.
- Houston, B.H., Photiadis, D.M., Vignola, J.F., Marcus, M.H., Liu, X., Czaplewski, D., Sekaric, L., Butler, J., Pehrsson, P., and Bucaro, J. A. "Loss Due to Transverse Thermoelastic Current Sinmicro Scale Resonators", Materials Science and Engineering A, Vol. 370, No. 6, pp. 407–411, 2004.
- Khisaeva, Z.F., and Ostoja-Starzewski, M. "Thermoelastic Damping in Nano Mechanical Resonators with Finit Wave Speeds" Journal of Thermal Stress, Vol. 29, No. 3, pp. 201-216, 2006.
- Wong, S.J., Fox, C.H.J., and McWilliam, S. "Thermoelastic Damping of the In-Plane Vibration of Thin Silicon Rings", Journal of Soundand Vibration, Vol. 293, No. 4, pp. 266–285, 2004.
- Sudipto, K.D. and Aluru, N.R. "Theory of Thermoelastic Damping in Electro Statically Actuated Microstructures", Physical ReviewB, Vol.74, No. 14, pp. 144305, 2006.
- Nayfeh, A.H. and Younis, M.I. "Modeling and Simulations of Thermoelastic Damping in Microplates", Journal of Micro Mechanics and Micro Engineering, Vol. 14, No. 12, pp. 1711–1717, 2004.
- 15. Prabhakar, S. and Vengallatore, S. "Theory of Thermoelastic Damping in Micro Mechanical Resonators with Two-Dimensional Heat Conduction", Journal of Micro Electro Mechanical Systems, Vol.17, No. 2, pp. 494–502, 2008.
- 16. Yi, Y.B. and Matin, M.A. "Eigenvalue Solution of Thermoelastic Damping in Beam Resonators Using a Finite Element Analisis". Journal of Vibration and Acoustics, Vol. 129, No. 4, pp. 478-483, 2007.
- 17. Okamoto, H., Kojionomitsu, D., and Yamaguchi, H. "Thermo Elastic Damping in Gas Micromechanical Resonator", Physica Status Solidi(c), 2008.
- Mohameed, R. and Elata, D. "Shield-Layers for Reducing Thermoelastic Damping in Resonating Silicon Bars", Microsystem Technology, Vol. 15, No. 2, pp. 323-331, 2009.
- Serra, E. and Bonaldi, M. "a Finite Element Formulation for Thermoelastic Damping Analysis", International Journal for Numerical Methods in Engineering, Vol.78, No. 6, pp. 671–691, 2009.
- 20. Metcalf, T.H., Bradford, A., Pate, B., Photiadis, D.M., and Houston, B.H. "Thermoelastic Damping in Micromechanical Resonators", Applied Physics Letters, Vol. 95, No. 6, pp. 440-448, 2009.

جالب توجه است که مقدار میرایی در ضخامت بحرانی و نیز روند تغییرات میرایی برای مدهای مختلف یکسان است. به عبارت دیگر با تغییر فرکانس ارتعاش سیستم، ماکزیمم میرایی ثابت میماند و فقط ضخامت بحرانی است که با افزایش شماره مد کاهش مییابد. این روند را میتوان بهعنوان یک قانون برای کلیه قطعات با هر هندسهای در ابعاد مختلف بیان کرد.در اثر چرخش، میرایی رفتار متفاوتی از خود نشان میدهد. جالب توجه است که با افزایش سرعت دوران ورق، میرایی و همچنین ضخامت بحرانی کاهش مییابد. پس سرعت یکی از عواملی است که میتواند میرایی ترموالاستیک را کاهش داده و یا حتی حذف کند. البته باید توجه داشت که دما میتواند اثر چرخش را حذف کند بهطوری که با پایین آوردن دما اثر چرخش کم میشود.

- 8-مراجع
- Zener, C. "Internal Friction in Solids, l. Theory of Internal Frictionin Reeds", Physical Review, Vol. 52, No. 4, pp. 230–235, 1937.
- Zener, C. "Internal Friction in Solids, I. Theory of Internal Frictionin Reeds", Physical Review, Vol. 53, No. 2, pp. 90–99, 1938.
- Berry, B.S. "Precise Investigation of the Theory of Damping by Transverse Thermal Currents", Journal of Applied Physics Vol. 26, No. 12, pp. 1221–1224, 1955.
- Roszhardt, R.V. "the Effect of Thermoelastic Internal Friction on the Q of Micromachined Silicon Resonators", IEEE Solid State Sensor and Actuator Workshop, Hilton Head Island, SC, USA, pp.13–16, June1990.
- Yasumura, K.Y., Stowe, T. D., Kenny, T. W., and Rugar, D. "Thermo elastic energy dissipation in silicon nitride micro cantilever structures", Bulletin of the American Physical Society Vol. 44, No. 7, pp. 540, 1999.
- Lifshitz, R. and Roukes, M. L. "Thermoelastic Damping in Micro-and Nano Mechanical Systems", Physical Review B, Vol. 61, pp. 5600–5609, 2000.

World Academy of Science Engineering and Technology, Vol. 3, No. 8, pp. 177-182, 2009.

- 25. Hao, Z., Xu, Y. and Durgam, S.K. "a Thermal-Energy Method for Calculating Thermoelastic Damping in Micromechanical Resonators", Journal of Sound and Vibration, Vol. 322, pp. 870–882, 2009.
- 26. M'endeza, C., Paquayb, B.S., Klapkab, I. and Raskina, J.P. "Effect of Geometrical Nonlinearity on MEMS Thermoelastic Damping", Nonlinear Analysis: Real World Applications, Vol. 10, pp. 1579–1588, 2009.
- Choi, J., Cho, M. and Rhim, J. "Efficient Prediction of the Quality Factors of Micromechanical Resonators"4, Journal of Sound and Vibration, 2010.
- Yi, Y.B. "Geometric Effects on Thermoelastic Damping in MEMS Resonators", Journal of Sound and Vibration, Vol. 309, No. 8, pp. 588–599, 2008.
- Sun, Y., Fang, D., Saka, M., and Sohc, A.K. "Laser-Induced Vibrations of Micro-Beams Under Different Boundary Conditions", International Journal of Solids and Structures, Vol. 45, No. 12, pp. 1993– 2013, 2008.
- 30. Kim, S. Na, Y., and Kim, J. "Thermoelastic Damping Effect on In-Extensional Vibration of Rotating Thin Ring", Journal of Sound and Vibration, Vol. 329, No. 12, pp. 1227–1234, 2010.
- 31. Xu, Y., Wang, R., Durgam, S.K., Hao, Z., and Vahala, L. "Numerical Models and Experimental Investigation of Energy Loss Mechanisms in SOI-

- 21. Rezazadeh, G., Vahdat, A.S., Pesteii, S.M., and Farzi, B. "Study of Thermoelastic Damping in Capacitive Micro-Beam Resonators Using Hyperbolic Heat Conduction Model". Sensor & Tranducers Journal, Vol. 108, No. 9, pp. 54-72, 2009.
- Kumar, S. and Haque, M.A. "Reduction of Thermo-Elastic Damping with a Secondary Elastic Field", Journal of Sound and Vibration, Vol. 318, No. 3, pp. 423–427, 2008.
- Prabhakar, S. and Vengallatore, S. "Thermoelastic Damping in Bilayered Micromechanical Beam Resonators", Journal of Micromechanics and Microengineering, Vol. 17, No. 3, pp. 532, 2007.
- 24. Choi, S.Y., Na, Y.H., and Kim, J.H. "Thermoelastic Damping of Inextensional Hemispherical Shell", Based Tuning- Fork Gyroscopes", Sensor and Actuators A, Vol. 152, No.1, pp. 63-74, 2009.
- 32. Sun, Y., Tohmyoh, H. "Thermoelastic Damping of the Axisymmetric Vibration of Circular Plate Resonators", Journal of Sound and Vibration, Vol. 319, No. 1-2, pp. 392–405, 2009.
- Hagedorn, P. and Dasgupa, A. "Vibration and Wave in Continuous Mechanical Systems", Wiley & Son Ltd, 2007.
- 34. Heo, J.W. and Chung, J. "Vibration Analysis of a Flexible Rotating Disk with Angular Misalignment", Journal of Sound and Vibration, Vol. 274, No. 3-5, pp. 821–841, 2004.
- 35. "Ansys Help" Release 12.0.1 UP20090415 Copyright 2009 SAS IP, Inc.